

SKUPNOST

1. številka
XXXV. letnik

Glasiilo skupščine občine Ljubljana Moste – Polje

Glasiilo občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje: Časopisni svet: Jože Peklenk, predsednik, Andrej Blatnik, Mateja Černe, Marjan Kovačević-Beltram, Viljem Klemenc, Niko Lukež, Albin Mahkovec, Bogdana Rejc, Stanka Ritonja, Jože Sojer, Janez Vrbošek.

Člani uredništva: Milan Skledar, Edvard Svetek in Slavko Gerlica, tehnični urednik. Glavni in odgovorni urednik: Marjan Kovačević-Beltram. Lektorica: Suzana Köstner. Naslov uredništva Naše skupnosti: Ljubljana, Proletarska c. 1, telefon 140 12 44, int. 270. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Tisk: Tiskarna Ljudske pravice Ljubljana.

Glasiilo Naša skupnost izhaja mesečno v nakladi 10.000 izvodov in je brezplačno. Po mnenju Republiškega sekretariata za informacije št. 23/91 z dne 13. marca 1991 je glasiilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

APLAVZ ZA AVTOCESTO IN SEVERNO OBVOZNIČO

Na skupni seji vseh treh zborov občinske skupščine, ki je bila 22. decembra lani v Kulturnem domu Španski borci, so delegati z aplavzom sprejeli spremembe in dopolnitve prostorskih dokumentov in s tem s strani občine prizgali zeleno luč za začetek gradnje avtoceste in severne obvoznice.

Zaradi medstrankarskih nesoglasij se zbori občinske skupščine že dlje časa ne sestajajo. Tokrat so, tako kot pred tem že poslanci mestne skupščine, naredili izjemo in se v polnem številu sestali na skupni seji z eno samo točko dnevnega reda, osnutkom odloka o spremembah in dopolnitvah družbenega plana občine Ljubljana Bežigrad, Moste-Polje, Vič-Rudnik s programsko zasnovo za avtocesto od Malenc do Šentjakoba in za del obvozne ceste od Tomačevega do Zadobrove.

Na sejo so bili vabljeni številni gostje, od predstavnikov krajevnih skupnosti, v katerih so poprej o teh dokumentih tekla razprave, in vseh članov izvršnega sveta do predstavni-

● Začetek gradnje vzhodne ljubljanske avtoceste in dela severne obvoznice je predviden za oktober 1994. Gradnjo naj bi končali v dveh letih.

kov mestnih in republiških institucij, katerih delo zadeva obravnavane prostorske načrte in projekt avtoceste in obvoznice. Seje se je udeležil tudi Miha Jazbinšek, minister za okolje in prostor.

Za uvodno razlago je poskrbela Marjana Erjavec-Hauptman, sekretarka občinskega sekretariata za urbanizem in varstvo okolja. Delegate je seznanila s pripombami, ki so jih v zvezi z gradnjo avtoceste in obvoznice dali SKD Slovenska ljudska stranka – podružnica Moste-Polje, Kmečka zveza pri SLS Moste-Polje ter krajevna odbora Bizovik in Dobrunje, ki se nanašajo na potek trase mimo naselja Bizovik, deponijo izko-

panega materiala, postopke denacionalizacije in pravično odmero odškodnine lastnikom zemljišč in objektov. Povedala je, da je izvršni svet ocenil, da je dane zahteve pri izdelavi osnutka lokacijskega načrta oziroma v nadaljnjih postopkih potrebno upoštevati.

Marjana Erjavec-Hauptman je delegate seznanila tudi s stališči statutarne-pravne komisije do predloženega gradiva oziroma do osnutka odloka, ki je pripravljen v nekoliko neobičajni obliki, kot skupno gradivo treh občin, in ga morajo vse tri občine sprejeti v enakem besedilu. Komisija je ocenila, da je glede na namen, ki ga je pripravljalec gradiva imel, to je pravico integralnega prostorskega načrta in izdelavo lokacijskega načrta, taka oblika sprejemljiva. Komisija je zato zborom občinske skupščine predlagala, naj osnutek odloka sprejmejo in če ne bo bistvenih pripomb, osnutek spremenijo v predlog in ga sprejmejo po enofaznem postopku.

Razprava se je začela z rahlim strankarskim preigravanjem in se usmerila v povsem konkretna vprašanja, pobude in pripombe. Z odgovori predlagatelja je bil najbolj nezadovo-

Seje občinske skupščine so se udeležili tudi ugledni predstavniki projektantskih in drugih institucij, povezanih z gradnjo avtoceste in severne obvoznice. (Fotografija: Borut Krajnc)

ljen Borut Samastur, delegat zbora združenega dela, ki je zastopal interese Psihiatrične klinike, za katero je menil, da bo iz načrtovano traso močno oškodovana. Po njihovih ocenah bo potrebno opustiti dva bolnišnična objekta z 230 posteljami. Predlagal je, naj investitor zagotovi, da bo kril vse stroške, ki bodo nastali z gradnjo nadomestnih objektov, če z načrtovano protihrupno zaščito ne

se bo s protihrupno zaščito v bolnici zagotovilo normalno delo. Metod De Batista, pomočnik direktorja RUC pa je v imenu investitorja zagotovil, da bodo pri zaščiti objektov Psihiatrične bolnišnice upoštevani vsi predpisi in da bodo zgradili tudi nadomestne objekte za tiste stavbe, ki jih ne bodo mogli zaščititi.

Po še nekaj drugih razpravah so delegati vseh treh zborov osnutek od-

južna železnica. Pomembna razlika je seveda v tem, da so južno železnico projektirali in zgradili po še neposeljenem prostoru takorekoč čez noč, na avtocesto in obvoznico pa se navajajo že četrto stoletje. Zdaj bo končno mogoče dokončno urediti številne prostorske probleme, ki so bili zdaj zaradi dolgoletnega varovanja trase že moteči.

SLAVKO GERLICA

● Po skoraj treh letih je večina zakonov o lokalni samoupravi le sprejeta

Po Miklavžu nam lani tudi Božiček ni prinesel dlokončne odločitve o tem, kako in kaj po novem z lokalno samoupravo. Državni zbor je po ostrih političnih spopadanjih in neskončnih pogajanjih med strankami zakon o lokalni samoupravi sicer sprejel. Toda s tem še zdaleč ni rečeno, da bodo občinske volitve res aprila (oziroma do junija) letos, kot to narekuje slovit 95. člen tega zakona.

GREMO NA VOLITVE?

Ta zdaj določa, da morajo v tistih krajih, kjer se želijo organizirati v novo občino, do konca marca z referendumom določiti območje (meje) svoje nove občine. Še pred tem morajo na zborih občanov ugotoviti, če je nova občina zares po volji občanov

in predlagati njene meje (natančneje, referendumsko območja za kasnejše referendumsko potrjevanje ali zavračanje predlogov sprejetih na zborih občanov). Ko bo vse to opravljeno se

(nadaljevanje na 2. strani)

OB KULTURNEM PRAZNIKU

Slovenska kulturna politika še nima t.i.m. krovnega zakona, s katerim bi določila položaj kulturnih dejavnosti v novih družbenopolitičnih razmerah. Predlog zakona o pospeševanju kulturnih dejavnosti je v obravnavi, vendar bi ga morali v parlamentu sprejeti že lani. Kljub temu pa lahko govorimo o tem, da so kulturne dejavnosti bolj ali manj prepustene tržnim razmeram. Zakon o podjetjih, ki je bil sprejet že leta 1989 in določa, da se lahko družbene organizacije preoblikujejo v podjetja, če pretežni del dohodka ustvarjajo na trgu, so sprejele predvsem založbe. Država priznava, da nima izdelane nobene razvojne strategije na tem področju. Še več: uvedla je 5% davek na knjige in obljubila, da ga bo vprašala in prerazporedila založništva v obliki subvencij. Toda te obljube ni izpolnila. Subvencije so tako borne, da se založbe pri svojih programih ne zanašajo nanje. Na takšen mačehovski odnos države do knjige je na lanskem slovenskem knjižnem sejmu opozoril tudi predsednik Milan Kučan. Omenjeni predlog zakona ugotavlja, da so občine, ko je prišlo do zaostrenih gospodarskih razmer, začele apostavljati

financiranje kulturnih dejavnosti, in da je v imenu nacionalnega interesa za enakomeren razvoj kulturnih dejavnosti, pretežni del te naloge prevzel republiški proračun. Morda velja to za druge občine, toda na podlagi izkušnje naše občine in v primeru obnove fužinskega gradu, ta trditev ne drži, saj je občina skupaj z Ljubljano prevzela glavno finančno breme. Človek se ne more znebiti občutka, da padamo iz skrajnosti v skrajnost: od državnih jasli na divji liberalni trg, brez prave razvojne strategije. Nič bolje se v novih gospodarskih razmerah ne godi jeziku. Slavisti in drugi kulturni delavci opozarjajo, da je slovenščina ponekod odrinjena na rob javne rabe ali celo izrinjena iz nje, in da so ustanove, ki bi jim slovenščina v javni rabi morala biti ena glavnih skrbi, doslej naredile premalo.

Ob vseh teh problemih pa moramo le poudariti, da smo z lanko kulturno dejavnostjo v občini lahko zadovoljni. Prizadevni kulturni delavci KD Španski borci so organizirali in izpeljali prvi slovenski festival otroških predstav poklicnih gledališč za nagrado Zlata palčica, ki bo odslej stalna prireditev, Pihalni orkester Vevče je prejel visoke mednarodne nagrade, in še bi lahko naštevali. Očitno je torej, da kulturne dejavnosti postajajo vedno bolj odvisne od pobud in zagnanosti posameznikov.

Na fotografiji: Stalna Plečnikova razstava v Arhitekturnem muzeju v še ne docela obnovljenem fužinskem gradu ima mednarodni kulturni pomen. (Fotografija Borut Krajnc)

MARJAN KOVAČEVIČ-BELTRAM

GREMO NA VOLITVE

(nadaljevanje s 1. strani)

lahko lotijo volitev v občinski svete in seveda izvolitve župana. Občinski svet in župan morata biti izvoljena do konca junija. V (starih) občinah, kjer do tega datuma ne bodo opravili zgoraj opisanega ugotavljanja ljudske volje – enako velja tudi za dele (starih) občin, ki bodo še preostali, če se nova občina ozemeljsko ne bodo pokrivala s prejšnjo staro občino – mandat zdajšnjim trodomnim občinskim skupščinam, njihovim izvršnim svetom in vsem občinskim funkcionarjem, ki so vezani na skupščino, preneha natančno po štirih letih, ko so bile (leta 1990) izvoljene. Za razliko od leta 1990 v teh (starih) občinah aprila letos ne bomo več volili številnih delegatov v treh zborih, temveč toliko in toliko občinskih svetnikov in župana. Število članov občinskega sveta okvirno določa že omenjeni zakon o lokalni samoupravi (od najmanj sedem do največ 12 v najmanjših občinah do 45 v največjih, ki bodo štele več kot sto tisoč prebivalcev), natančno število pa bo – kot mnoge druge podrobnosti – opredeljeno v občinskem statutu.

● Politična ločitev mest od podeželja

Lokalne volitve v Evropi so bolj ali manj le barometer političnih razmerij pred »pravimi« parlamentarnimi volitvami. Izjema so le velika trgovska in industrijska središča, kjer ima volilni izid drugačno težo. Kaj je torej gnalo naše stranke, da so se do onemoglosti

zapletle okrog tega členu, in da – četudi je zakon sprejet – še ni mogoče zanesljivo trditi, da se bodo lokalne volitve odvijale po njegovih določbah? Zdaj po treh letih prepiranja na videz za oslovo senco že lahko rečemo, da je šlo (in še vedno gre) skoraj izključno za politične interese strank. En del strank se namreč še ne čuti dovolj pripravljenih na novo merjenje moči in s tem na možnost praznoreditve (izgube) oblasti, ki bi jo utegnile prenesti aprilske volitve! To dokazuje tudi sestava skupin strank, ki sta se ob zaključnih glasovanjih v parlamentu nastali na eni ali drugi strani: niti približno se namreč ne pokriva z uradno skupino strank vladne koalicije in na drugi strani s strankami v opoziciji. Prvo sestavljajo liberalni demokrati, socialni demokrati v združeni listi, demokrati, zeleni in Jelinčičevi nacionalisti. Za vse – razen morda za slednje – velja, da so močne predvsem v urbanih krajih, v mestih, precej krajših rokavov pa so na podeželju. Tam kraljujejo stranke z nasprotnega brega: krščanski demokrati in ljudska in stranka ter deloma nacionalisti različnih političnih (strankarskih) barv. Maloštevilni socialdemokrati in razmeroma zelo šibke izven parlamentarne stranke očitno same ne vedo natančno na katero »bazo« naj stavijo, zato v tej spomladanski igri ne morejo igrati vidnejše vloge.

● Neenake startne možnosti strank

Z vidika taktike osvajanja oblasti se bodo aprilske volitve bistveno razli-

kovale od zadnjih aprila 1990. V relativno velikih občinah z močnimi podeželskimi zaledji so ta takrat praviloma preglasovala kandidate »mestnih« strank. Drugič, volilni sistem je bil izrazito primernejši za koalicije, kot je bil takrat Demos (ne pozabimo, da tega aprila letos v takratni podobi ne bo več, kar bo odločilno drugače krojilo izide občinskih volitev). Trodomni sistem je še dodatno zamegljeval realno sliko politične moči posameznih strank – navsezadnje je imel skupščino v rokah tisti, ki je politično obvladoval vsaj enega od njenih zborov, kajti brez sklepčnosti vseh treh ni bilo moč o ničemer bistvenem odločiti – tako da so v nekaterih občinah vladale prav neverjetne kombinacije strank. In še vrsta razmerij in dejstev bo letos precej drugačnih od tistih pred štirimi leti.

Predvsem se bo z novo členitvijo občin na množico manjših praviloma podeželskih in na nekaj deset mestnih občin (ne le politična) črta ločnica med mesti in podeželjem še bolj izostrila. To posledično seveda pomeni tudi spremembo v obstoječi razdelitvi politične moči in oblasti. Zato je enim strankam tako važno pridobiti čim več časa za temeljito – ne le kadrovsko temveč predvsem denarno – pripravo lokalnih volitev, za druge stranke pa ravno nasprotno: ne dopustiti, da njihovi nasprotniki ta čas (in denar) zares dobijo. Slednji so prvo rundo boja že dobili: v ključnih velikih mestnih občinah bodo volitve temeljile na proporcionalnem načelu, v manjših – teh bo res več kot mestnih, vendar se po moči ne bodo mogle resno meriti z njimi – na večinskem. Proporcionalni sistem volitev pa je glede na kadrovsko in siceršnje moč strank v urbaniziranih krajih izrazilo slab za krščanske demokrate, ljudsko stranko in preostalo bolj ali manj radikalno (nacionalistično) desnico. Skratka, startne možnosti, ki jih narekuje sprejeti zakon o lokalni samoupravi in iz njega izvedeni preostali zakoni, ta trenutek niso pisane na njihovo kožo.

● Bo ustavno sodišče presodilo – politično?

Zato bodo seveda storile vse, da zlasti 95. člen spremeni bolj sebi

v prid, čeprav je preostalo še zelo malo časa. Njegovo izvajanje zdaj lahko preprečijo na tri načine. Prvič, da z vezano trgovino pod mizo v parlamentu izsilijo sprejem (po hitrem postopku) zakona o spremembi zakona o lokalni samoupravi. To lahko storijo na tem zasedanju, ki se začne 25. januarja. Vprašanje je le, kaj lahko ponudijo v zameno za drugače oblikovan 95. člen. Za to potrebujejo navadno večino. Druga možnost je precej bolj utopična: mandat zdajšnjim občinskim skupščinam naj bi podaljšali (eni so za eno leto, drugi za manj) z ustavnim zakonom. Za to potrebujejo dve tretjini glasov poslancev v parlamentu! Tretja možnost je v možnosti, da ustavno sodišče – če bo dobilo ustrezno zahtevo, v kar pa ne gre dvomiti – presodi, da razvpiti člen ni v skladu z ustavo in ga torej ni mogoče uporabljati. Toda enako bi bilo neustavno vsako podaljševanje mandata – razen z ustavnim zakonom – neustavnim kategorijam kot je trodomna občinska skupščina! Ustavno sodišče se bo zagotovo znašlo v težavnem položaju, kajti vsa zadeva je že tako daleč, da čiste rešitve z ustavnega vidika preprosto ni več – gre le še za to, da se najde takšna, ki bo pomenila manjšo kršitev ustave. Zapleti so v vsakem primeru možni, saj bo ustavno sodišče moralo presoditi – politično!

Če natanko pomislimo, ves ta cirkus okrog lokalne samouprave vsaj posredno koristi – državi! Ta je medtem, ko se stranke obstreljujejo s strupenimi puščicami in ena drugi dokazuje, kako neustavna da je, bolj ali manj potihem pobrala vse pomembnejše pristojnosti in premoženje dozdašnjim občinam. Tako bo po tem, ko se bodo politične megle razkadile, moč ugotoviti, da je bilo vse kričanje in puščanje politične krvi nasprotnikom bolj ali manj zaman, kajti tistega, s čemer naj bi ljudje (stranke) v občinah neposredno samoupravljali, ne bo takoooo veliko, kot so strankarski veljaki ljudem prikazovali.

Že zdaj je mogoče reči, da bo večina novih občin otepala revščino. Kakorkoli že, predsednik državnega zbora Herman Rigelnik mora najkasneje 3. februarja razpisati občinske volitve, se pravi po tem datumu volitve po zakonu o lokalni samoupravi lahko zaustavi le negativna razsodba ustavnega sodišča. Za nas Ljubljančane pa lahko dokaj zanesljivo trdimo, da bomo volili še v starih (petih) občinah, kajti verjeti v to, da bi v našem skreganem mestu opravili vse številne potrebne postopke za ustanovitev mestne občine do aprila, je preoptimistično. Že tako bo zapletov več kot preveč. Denimo okrog tega, kako bo po novem sestavljen mestni svet, kajti mestne občine (najbrže še) ne bo!

(Mn)

NOVI PROSTORI V OSNOVNI ŠOLI VIDE PREGARC

V zadnjih mesecih preteklega leta so v osnovni šoli Vide Pregarc potekala že dalj časa nujna preureditvena dela.

Stavba je stara že 57 let in letom primerna je tudi njena ohranjenost. Šolo obiskuje 500 otrok, razporejenih v 21 oddelkov. Primanjkovalo je učnih prostorov in tudi razdelilna kuhinja ni več ustrezala higienskimi predpisom. Zato je Izvršni svet občine Ljubljana Moste-Polje zagotovil sredstva za ureditev celotne kleti, ki smo jo 11. januarja 1994 tudi slavnostno odprli. Na novo urejene prostore je svojemu namenu izročila namestnica ministra za šolstvo in šport ga. Teja Valenčič.

Pred adaptacijo so bili v kleti razdelilna kuhinja, gospodinjski praktikum, hišniško stanovanje, ena učilnica in veliko nefunkcionalnega ter neizkoriščenega prostora. V stavbi je bilo 17 učilnic, zato je osem razredov nižje stopnje obiskovalo pouk v dveh izmenah. S preureditvijo kleti so v zgradbi štiri nove učilnice. Na novo sta urejeni in posodobljeni učilnici za gospodinjski pouk in tehnično vzgojo. Popolnoma novo podobo in opremo

pa je dobila razdelilna kuhinja, ki zdaj popolnoma ustreza zahtevam sanitarne inšpekcije. Vsem novim prostorom pripadajo tudi sanitarije, tako za učence kot za delavce. Svoje mesto je dobila tudi delavnica, ki jo pri svojem delu uporablja hišnik.

Nove učilnice so za šolo pomembna pridobitev, saj bo od 12. januarja dalje vseh 500 učencev obiskovalo pouk samo v dopoldanskem času. Popoldnevi bodo tako namenjeni drugim dejavnostim, ki spremljajo in bogatijo redni učni proces.

Celotna adaptacija je poleg preureditve kleti vključevala tudi prenovo zunanega igrišča za šolo. Ker pa so se obnovitvena dela začela šele jeseni, nas je prehitelo slabo vreme, tako da igrišče še ni dokončano. Brž ko bodo vremenske razmere dovoljevale asfaltiranje že pripravljenega igrišča, bo začeta adaptacija tudi v celoti končana.

MOJCA LIPUŠEK

10 LET ZAKONSKE ZAŠČITE FUŽINSKEGA IN KODELJEVEGA GRADU

Leta 1981 je bil v Sloveniji sprejet zelo pomemben zakon o naravni in kulturni dediščini, ki je občinam naložil, da zavarujejo kulturne in zgodovinske spomenike.

Naša občina se je na ta zakon odzivala v začetku leta 1984, ko so delegati občinske skupščine sprejeli odlok o razglasitvi gradu in grajskega kompleksa Fužine za kulturni spomenik in spomenik oblikovane narave ter graščine Kodeljevo s kapelo in parkom vred za kulturni spomenik oziroma naravno znamenitost (na fotografiji).

Že pred tem odlokom je bilo v grad Fužine vloženo veliko truda, da je Papirnici, Psihiatrični bolnišnici in občini, ki so bili lastniki gradu in njenega kompleksa do tedaj, uspelo izseliti dotedanje stanovalce, kar je bil prvi pogoj za vsa nadaljnja razmišljanja in načrte.

S. G.

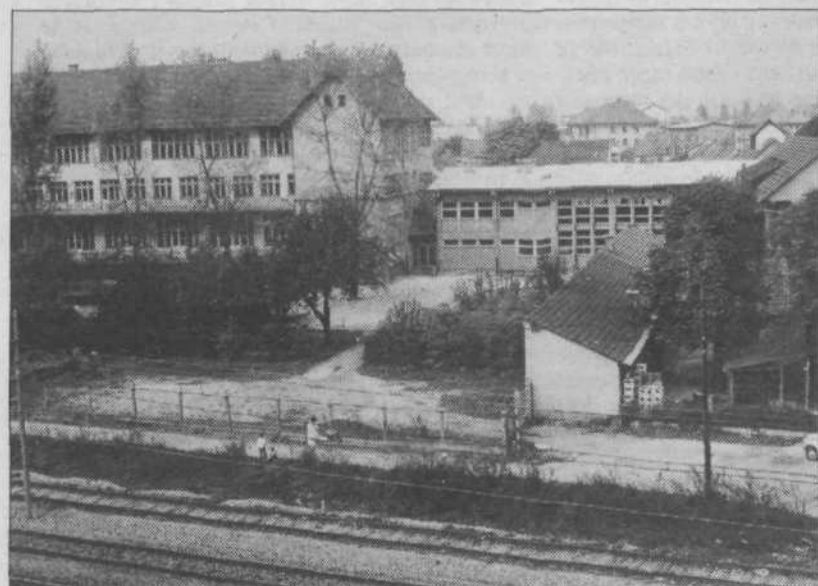
10 LET AKCIJE ZA OŽIVITEV DOMAČE OBRTI

V začetku leta 1984 je občinski izvršni svet poslal vsem kmetom vprašalnik, s katerim je želel ugotoviti, koliko je domača obrt še živa, katere predmete kmetje še izdelujejo in kaj bi bilo potrebno storiti, da bi jo spet obudili in ohranili tako, kot se za kulturno dediščino spodobi.

Izvršni svet je tedaj že na tiho upal, da bo odmev dovolj dober in da se bo našlo toliko izdelovalcev ali pa takih, ki so se izdelovanja pripravljeno spet lotiti, da bo lahko ob občinskem prazniku (27. april) v Kulturnem domu Španski borci pripravil prvo razstavo.

Pa ni šlo tako gladko. Tudi samo eno pismo ni bilo dovolj. Uroš Janko, ki je bil nosilec te naloge pri izvršnem svetu, in Kmetijska zadruga TZO Dobrunje so morali narediti še veliko poti, da jim je 9. in 10. junija 1984 uspelo organizirati razstavo domače obrti in izdelkov aktiva kmečkih žena. Led je bil prebit in lani je bila že 10. razstava. Letos je torej 10 let od pobude, ki se je je prijetno spomniti.

S. G.

Osnovna šola Vide Pregarc z okolico, fotografirana leta 1972